

ПЗВО «КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Затверджено
наказом президента КиМУ №043
від 31 березня 2025 року

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА НАВЧАННЯ
НА ОСВІТНЬО ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ «ПСИХОЛОГІЯ»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ С4 «ПСИХОЛОГІЯ»
ЗА ПЕРШИМ (БАКАЛАВРСЬКИМ) РІВНЕМ
(на основі ступеня – бакалавр)**

Київ - 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування розроблена для вступників до Навчально-наукового інституту лінгвістики та психології спеціальності "Психологія".

Метою вступного випробування абітурієнтів є визначення їх уявлення про загальнонаукові та спеціальні психологічні знання, що є достатніми для вступу на бакалавр за спеціальністю "Психологія".

Структура

Вступне випробування включає шістдесят тестових завдань. Кожне завдання містить три варіанти відповіді, з яких потрібно вибрати лише одну правильну відповідь.

Під час вступного випробування вступник повинен:

- ◆ виявити знання найголовніших понять та термінів, що стосуються анатомо-фізіологічних особливостей людини, еволюції центральної нервової системи і вищої нервової діяльності, ґрунтовний рівень знань з основ психології та соціології, знання загальних закономірностей ботаніки, зоології та загальної біології;
- ◆ розкрити знання принципів функціонування живих систем як відображення картини біологічної реальності, наукових, історичних, світоглядних та культурних традицій – як відображення соціальної картини світу; їх онто і філогенезу, закономірностей взаємозв'язків між ними, людиною і соціумом;
- ◆ продемонструвати вміння порівнювати, аналізувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, обґрунтувати висновки, оперувати поняттями та застосовувати закономірності і теорії при поясненні суспільних та природних явищ з наведенням прикладів із практики виробництва, охорони здоров'я тощо. Цим умінням надається особливого значення, тому що вони будуть свідчити про усвідомлення знань, про глибоке розуміння вступником матеріалу;
- ◆ розкрити власні розумові здібності та якості особистості (мислення, уваги, пам'яті, уяви), елементи власного світогляду, загальнолюдські духовні цінності;

знати:

- ✓ основні проблеми та завдання психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
- ✓ закономірності формування та властивості психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери, індивідуальних особливостей особистості;
- ✓ психологічні особливості професійної діяльності, психології праці, навчальної діяльності;

уміти:

- ✓ вивчати індивідуально-психологічні особливості за допомогою прийомів та методів психологічного дослідження;
- ✓ самостійно працювати з науковою літературою;
- ✓ спостерігати, аналізувати, узагальнювати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та умови професійної діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ фахового вступного випробування

Результати перевірки знань (оцінки) заносяться у відомість, що є офіційним документом. Найвищий бал, яким оцінюється вступне випробування – 200 балів.

%	Кількість правильних відповідей	Сума Балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90% і більше	54-60	180-200	A	відмінно
75% -89%	50-53	165-179	B	добре
	45-49	150-164	C	
50% -74%	38-44	129-149	D	задовільно
	30-37	100-128	E	
49% і менше	Менше 30	Менше 100	FX	незадовільно

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Біологічні основи поведінки людини. Вища нервова діяльність

Онтогенетичний та філогенетичний розвиток психіки. Значення вивчення біологічних основ поведінки для виховання, фізичного і психічного здоров'я.

Еволюція центральної нервової системи і вищої нервової діяльності. Нейрофізіологічні основи психічної діяльності людини. Етапи розвитку фізіології ВНД. Історична довідка про вищу нервову діяльність, її вікові особливості. Теоретичні позиції вітчизняних вчених І.М. Сеченова, А.А. Ухтомського, П.К. Анохіна. Структурне забезпечення поведінки.

Природжені механізми регуляції поведінки: безумовні рефлексі та інстинкти. Набуті механізми регуляції поведінки. Умовні рефлексі, прогноуюча і розумова діяльність мозку. Утворення і біологічне значення умовних рефлексів. Гальмування умовних рефлексів. Роль І.М. Сеченова і І.П. Павлова у створенні вчення про вищу нервову діяльність, його суть. Динамічний стереотип. Навички та звички.

Відчуття, сприйняття. Увага, її роль у сприйнятті інформації. Мова - друга сигнальна система. Розвиток мови та її значення для мислення. Типи та види пам'яті. Емоції, їх фізіологічні основи. Емоційні реакції і стани. Управління емоціями. Мотивація, емоції. Види мотивації. Теорії емоцій. Фізіологічні основи мотивації і емоцій. Емоційний стрес. Фізіологія стресу.

Біосоціальна природа особистості. Потреби та мотиви. Типи нервової системи, типи темпераменту, домінантність півкуль. Функціональна асиметрія мозку. Дві півкулі - єдине мислення. Інтегративна діяльність мозку. Вищі інтегративні системи мозку. Властивості нервових центрів та гангліїв.

Поняття про характер. Риси характеру. Обдарованість і здібності, їх природа. Свідомість і мислення людини як функції вищих відділів головного мозку. Гігієна фізичної, розумової праці і відпочинку. Сон, його значення.

Вплив алкоголю, тютюну, наркотиків на нервову систему та поведінку людини. Формування наркотичної залежності. Соціальні наслідки та профілактика наркоманії.

Антропологія та основи демографії

Антропологія як універсальна наука про людину, що займає міждисциплінарне місце в системі біологічних, соціальних та гуманітарних дисциплін. Науковий статус антропології. Значення антропології для сучасних психологічних і соціальних дисциплін. Зміст предмету "Антропологія та основи демографії". Основні розділи, підрозділи та види антропології, включаючи такі сфери вивчення предмету, які останнім часом виокремились в самостійні наукові дисципліни. Дарвінізм та його вплив на розвиток антропологічної науки. Виникнення антропологічних товариств та їхня роль в історії розвитку науки про людину. Історія формування наукових принципів і розвитку сучасних антропологічних досліджень. Удосконалення методів антропологічних досліджень. Головні шляхи розвитку сучасної антропології. Розвиток антропології в Україні та сучасний стан вітчизняної школи антропології.

Еволюційні попередники людей та ранні етапи антропогенезу. Загальна еколого-географічна і морфофізіологічна характеристика приматів. Основні етапи та тенденції еволюції приматів. Австралопітеки - двоногі людиноподібні мавпи - безпосередні попередники людей. Морфологічні особливості "людини вмілої" та її місце в еволюційній історії людства. Пізні етапи еволюції гомінідів. Виокремлення філетичної лінії розвитку людини за палеонтологічними ознаками. Олдувайська культура. Формування людини сучасного фізичного типу. Загальна характеристика неандертальців. Загальна характеристика кроманьйонської людини. Антропологічна характеристика неантропа.

Основи психології

Визначення об'єкту та предмету психології. Коротка історія виникнення та розвитку психологічної науки. Галузі сучасної психології (класифікація і загальна характеристика). Методи психологічного дослідження. Головні завдання та принципи психологічної науки. Структура психіки (психічні процеси, психічні стани та психічні властивості).

Відчуття та сприймання. Класифікація відчуттів. Пороги відчуттів. Властивості відчуттів. Особливі явища у відчуттях. Увага, її роль в перебігу психологічних явищ. Форми та види уваги. Властивості уваги. Пам'ять, її значення в житті і діяльності. Характеристика процесів пам'яті. Види пам'яті. Поняття продуктивності пам'яті. Уява як психічний процес та його зв'язок з іншими процесами. Види уяви за формою та змістом. Способи у створенні образів уяви. Мислення та його особливості. Основні мислительні операції. Форми та види мислення. Взаємозв'язок мислення і мовлення, види мовлення. Емоції та почуття як форми відображення об'єктивної дійсності через ставлення і переживання. Почуття як властивість особистості, почуття моральні, естетичні та інтелектуальні. Воля як діяльний прояв раціонального та емоціонального факторів. Вольові риси особистості.

Вікова психологія

Вікова психологія як наука. Завдання вікової психології. Розділи вікової психології. Принципи вікової психології. Зв'язки вікової психології з іншими науками та практикою. Основні та допоміжні методи вікової психології. Стратегії дослідження. Спостереження. Бесіда. Експеримент. Аналіз продуктів діяльності. Метод тестів. Метод «кейсів». Метод близнюків. Проективні методи. Біографічний метод. Соціометричний метод. Вік. Структура віку. Динаміка віку. Вікова криза. Динаміка вікової кризи.

Основний закон психічного розвитку. Закон складної організації у часі. Закон метаморфози. Закон нерівномірності розвитку. Зміст та структура періодизації. Теорія «чистої дошки». Критеріальні основи, зміст та періодизації психічного розвитку людини на основі двох факторів: З. Фрейд, Е. Еріксон, Ж. Піаже, Л.С. Виготський. Життя до народження.

Криза новонародження, її зміст та новоутворення (бондінг). Генезис спілкування в онтогенезі. Характеристика соціальної ситуації «ми», провідної діяльності та новоутворень у психічному розвитку немовляти. Сенсорний розвиток дитини раннього віку, криза трьох років. Фізичний і психофізіологічний розвиток. Характеристика соціальної ситуації, провідної діяльності та новоутворень у психічному розвитку дитини дошкільного віку, гра як провідна діяльність дошкільника. Структура сюжетно-рольової гри та її вплив на розвиток особистості дошкільника. Особливості психічного розвитку дитини дошкільного віку (емоційно-вольової сфери, когнітивних процесів: уваги, пам'яті, уяви, мислення, мислення, мовлення). Оволодіння функціями та формами мови.

Розвиток спілкування з дорослими та однолітками. Поняття про психологічну готовність дитини до шкільного навчання. Структура психологічної готовності до школи. Криза семи років (криза саморегулювання). Фізичний і психофізіологічний розвиток молодшого школяра. Характеристика соціальної ситуації, провідної діяльності та новоутворень у психічному розвитку дитини молодшого шкільного віку. Періоди дорослого життя. Діяльність зрілої людини. Криза середини життя. Поняття про старість. Теорії старіння. Вікова класифікація та особливості життєдіяльності людини похилого віку (від 60 до 74 років), старого віку (від 75 до 89 років), довгожителів (від 90 років). Стереотипи сприйняття старості. Психосоціальний статус людини у період старості. Завдання розвитку в похилому віці. «Внутрішня робота» як провідна діяльність людини похилого віку.

Практикум з психології

Практична психологія як галузь професійної діяльності. Людина як предмет пізнання в практичній психології. Методологічні засади практичної психології та методологічні основи розробки психологічних досліджень. Система соціально-психологічної служби. Просвітницька і профілактична робота соціально-психологічної служби. Особистість у практичній психології. Особистість практикуючого психолога.

Методика виявлення типологічних особливостей в процесі спостереження за поведінковими реакціями. Дослідження сили нервової системи. Визначення типу темпераменту. Особливості застосування тесту на визначення рис характеру та темпераменту. Дослідження

самооцінки особистості. Оцінка рівня домагань. Методики багатофакторного дослідження особистості. Дослідження вольової саморегуляції. Дослідження характерологічних тенденцій. Дослідження акцентуацій характеру. Оцінка комунікативних і організаторських здібностей. Дослідження розумових здібностей. Спостереження як метод психологічних досліджень. Експеримент - основний метод психологічних досліджень. Психологічне тестування. Метод інтерв'ю - організація усного опитування. Анкетування - організація письмового опитування. Проективні методики. Контент-аналіз як метод психологічної науки. Соціометричний метод дослідження групи. Експертне оцінювання в психології. Психологічне консультування. Індивідуальна психологічна корекція та психотерапія. Групові форми психокорекції та психотерапії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВТСУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Основна література:

1. Дрозденко К.С. Загальна психологія у практичному вимірі: Підручник. К.: Професіонал, 2007. 608 с.
2. Інтерпретація у практичній діяльності психолога / Л. Г. Туз. К. [Марич], 2011. 119 с. (Психологічний інструментарій). Бібліогр.С. 105–119.
3. Коваленко А. Б. Психологія міжособистісного взаєморозуміння : підручник. К.: ВПЦ "Київський університет", 2010. 215 с.
4. Корольчук М.С, Криворучко П.П. Історія психології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 248 с.
5. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 400 с.
6. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: опорні конспекти, схеми, методики: Навч. посібник. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005. 320 с.
7. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
8. Ложкін Г.В., Повякель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навч. посібник. К.: Професіонал, 2007. 416 с.
9. Максименко С.Д. Загальна психологія. Вид. 3-є. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
10. Осьодло В.І. Методологічні та теоретичні проблеми психології: Курс лекцій. К.: КиМУ, 2004. 281 с.
11. Палій А. А. Диференціальна психологія : навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 432 с.
12. Пальм Г А. Загальна психологія: Навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2009. 256 с.
13. Панок В. Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку. Монографія. Чернівці: Технодрук, 2010. 486 с.
14. Психологія: Навч. посібник / За ред. О.В. Винославської та ін. К.: ІНК ОС, 2005. 352 с.
15. Психологія: Підручник / За ред. Ю.Л. Трофімова. 5-е вид. К.: Либідь, 2005. 560 с.
16. Русинка І. Психологія: Навч. посібник. К.: Знання, 2007. 367 с.
17. Ткалич М. Г. Гендерна психологія: навч. посібн. К.: Академвидав, 2011. 248 с.

Додаткова література:

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катаріна фон Заальфельд; Наук. ред. пер. В.О. Васютинський: Знання Прес, 2007. 510 с.
2. Корольчук М.С. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я. К.: ІНК ОС, 2002. 272 с.
3. Макарова Л.Л., Синельников В.М. Загальна психологія: методичні розробки до семінарських занять: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 200 с.
4. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник. За ред. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднічук та ін. К.: Просвіта, 2001. 416 с.